

कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, सुन्दरपुरको चौमासिक प्रकाशन

सुन्दरपुर चौमासिक तालिम बुलेटिन

वर्ष १३ अंक ३ तेस्रो चौमासिक (चैत्र-असार) आ. ब. २०७८/७९

संरक्षक
टिकाराम थापा
(निमित्त प्रमुख)

प्रधान सम्पादक
बबीता के.सी.
(बागवानी विकास अधिकृत, सातौँ)

सहयोगीहरु
गोबिन्द सिजापती
(कृषि प्रसार अधिकृत, सातौँ)
लोक राज जोशी
(कृषि प्रसार अधिकृत, सातौँ)
सरीता पन्त
(कृषि प्रसार अधिकृत, छैटौँ)

बलदेव जोशी
(प्रसाशन अधिकृत, छैटौँ)

श्री दिपा कु. चन्द
(लेखापाल, पाचौँ)
श्री शेर ब. बोहरा
(सहायक स्तर, पाचौँ)

प्रकाशक

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार
सुदूरपश्चिम प्रदेश

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र
सुन्दरपुर, कञ्चनपुर

ईमेल: ratc.sundarpur@gmail.com

वेबसाइट: www.sudurpashchim.gov.np

भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश मातहतका निकाय र प्रदेश भित्रका स्थानिय तहमा कार्यरत कृषि प्राविधिकहरु तथा अगुवा कृषकहरुलाई विभिन्न विषयमाहरु तालिम प्रदान गर्ने तथा यस प्रदेशमा कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यकासाथ कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, सुन्दरपुरको स्थापना गरिएको हो । त्यसै गरी यस केन्द्रले कञ्चनपुर जिल्लाको पुनर्वासि स्थित ७४ विघा जमिनमा कृषि अनुसन्धान, कृषि प्रसार तथा कृषि शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ, साथै कृषि उस्मायन पद्धति मार्फत कृषि उध्यमशिलता विकास कार्यक्रम अन्तरगत कृषकहरुको क्षमता अभिवृद्धी गरेर उनीहरुले छनौट गरेको व्यवसाय संचालनका लागि पूजीगत अनुदान प्रदान गर्ने कार्य पनि गर्दै आएको छ ।

यस केन्द्रले चौमासिक रुपमा प्रकाशन गर्ने बुलेटिन बमोजिम आ. ब. २०७८/७९ तेस्रो चौमासिकमा यस कार्यलयको प्रगती विवरण, तृतीय चौमासिकमा सम्पन्न तालिम, उस्मायन पद्धति मार्फत अनुदान पाएका किसानहरुको विवरण तथा पुनर्वासि स्थित जमिन संचालन गरेका बीउ उत्पादन तथा अनुसन्धान कार्यहरुको समेत जानकारी गराईएको छ ।

फोटो अफिसको

यस भित्र

- तेस्रो चौमासीक प्रगती विवरण
- प्राविधिक तालीमहरु
 - बिउ उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण बिषयक तालिम
 - व्यवसायिक मौरीपालन तालिम
 - नविनतम कृषि प्रविधि तालिम
 - आई .पि .एम .कृषक पाठशाला संचालन प्रकृया तालिम
 - प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम
 - सुन्तालाजात फलफुल ह्यास रोग नियन्त्रण तथा बगैँचा पुनर्स्थापन
- उस्मायन कार्यक्रम अन्तर्गत अनुदान पाउने किसानहरुको विवरण
- पुनर्वासिमा भएका गतिविधिहरु
- कार्यालयका गतिविधिहरुका झलकहरु

१. तृतीय चौमासिक प्रगती विवरण

१.१ भारित प्रगती विवरण

वार्षिक			तृतीय चौमासिक			तृतीय चौमासिक प्रगती		
तर्विनियोजन			विनियोजन			भारित प्रगति %		
पूँजीगत	चालु	जम्मा	पूँजीगत	चालु	जम्मा	पूँजीगत	चालु	जम्मा
45755.0	96934.0	142689.0	15600.0	23124.0	38724.0	86.0	100.0	95.0
45755.0	96934.0	142689.0	15600.0	23124.0	38724.0	86.0	100.0	95.0

१.२ राजस्व संकलन

तेस्रो चौमासिक राजस्व रकम रु. २,०८४,१७२.००

वार्षिक राजस्व रु. ३,४५८,५४३.००

२. प्राविधिक तालीमहरु

२.१ बिउ उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण बिषयक तालिम

प्राविधिक कर्मचारीहरूलाई बिउ भनेको के हो, बिउ उत्पादन, प्रशोधन प्रक्रिया र परिक्षण गर्ने तरिका के कस्ता रहेका छन्, सुदुरपश्चिम प्रदेशमा बिउ प्रमाणिकरण प्रक्रिया र मापदण्ड कस्ता रहेका छन् भन्ने जस्ता जानकारी दिने उद्देश्यका साथ ४/५/६ तहका कर्मचारीहरूलाई ६ दिने बिउ उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण बिषयक तालिम प्रदान गरिएको थियो ।

तालिमको अबधि: २०७८ फाल्गुन २४ देखि २९ गते सम्म

सहभागीहरूको लैङ्गिक विवरण:

महिला	पुरुष	जम्मा
-------	-------	-------

११	१४	२५
----	----	----

(कैलाली -६, कंचनपुर-४, डडेल्धुरा-२, बैतडी -२, दार्चुला -२, डोटी -२, अछाम -२, बझांग -२, बाजुरा -३)

तालीममा समावेश भएका विषयवस्तुहरु

- बिउको परिचय र असल बिउमा हुनुपर्ने गुणहरु
- सुदुरश्चिम प्रदेशमा बिउ प्रमाणीकरण प्रक्रिया र मापदण्ड र सहकार्य
- बिउ बिजन एन र नियमावली तथा दिर्घकालीन सोच
- बिउ उत्पादन सिद्धान्त
- हाईब्रिड बिउ उत्पादन प्रविधि र नड बिउ उत्पादन सम्बन्धी जानकारी
- बिउ खडाबाली खेत निरीक्षण प्रक्रिया
- बिउ प्रशोधन प्रक्रिया
- धान, गहुँ, मकै बिउ उत्पादन प्रक्रिया
- आलुको बिउ उत्पादन प्रक्रिया /प्रविधि
- तरकारी बालीको बिउ उत्पादन प्रविधि
- बिउको नमुना संकलन तथा लट निर्धारण प्रक्रिया
- बिउ व्यवसायमा दण्ड, जरिवाना, सजाय
- बिउ उपचार विधि तरिका
- बिउ उत्पादनमा लाभ लागत विश्लेषण
- खाद्यान्न बालीमा एकिकृत झारपात व्यवस्थापन विधि प्रक्रिया
- बिउ बिजनको आयात निर्यात प्रक्रिया
- बिउ बिजनको व्यापार योजना र बजारीकरण प्रक्रिया
- नेपालमा बिकसित खाद्यान्न र तरकारी बालीका जातहरु र तिनको जातीय विशेषता

प्रशिक्षक तथा श्रोत ब्यक्तिहरु:

- कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, सुन्दरपुरमा कार्यरत कर्मचारीहरु
- बिउ बिजन प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीहरु: श्री सिद्ध उपाध्याय, डिल्ली राम चौधरी
- निजि कम्पनिमा बिउ उत्पादन गर्ने व्यवसायीहरु -
 - भिम न्युर: पंचशक्ति बिउ कम्पनी
 - लक्ष्मीकान्त ढकाल: युनिक सिड कम्पन)
- श्री खगेन्द्र प्रसाद शर्मा: कृषि ज्ञान केन्द्र, कैलाली
- श्री नबराज जोशी PMAMP
- मदन राज भट्ट: कृषि बैज्ञानिक

उक्त तालिमका संयोजक यस तालिम केन्द्रका कृषि प्रसार अधिकृत, सातौँ श्री लोक राज जोशी, सह संयोजक श्री शेर बहादुर बोहरा तथा तालिम सहयोगी श्री गोपाल दत्त जोशी र सोनी चौधरी रहनु भएको थियो ।

२.२ व्यवसायिक मौरीपालन तालिम

प्राविधिक कर्मचारीहरुलाई व्यवसायिक मौरीपालन सम्बन्धि विषयमा दक्ष बनाई आफ्नो क्षेत्रमा यस सम्बन्धि कार्य गर्न सहज बनाउनुका साथै प्राविधिकहरुलाई सैद्धान्तिक एवं व्यवहारिक रुपमा जानकारी एवं ज्ञान सिप वृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ ४/५/६ तहका कर्मचारीहरुलाई ६ दिने व्यवसायिक मौरीपालन तालिम संचालन गरिएको थियो ।

तालिमको अबधि: २०७८ चैत्र ०९ देखि १४ गते सम्म

सहभागीहरुको लैङ्गिक विवरण

महिला	पुरुष	जम्मा
११	१४	२५

(कैलाली -३, कंचनपुर-२, डडेल्धुरा-३, बैतडी -३, दार्चुला -३, डोटी -२, अछाम -३, बझाङ -३, बाजुरा -३)

तालिममा समावेश भएका विषयवस्तुहरु

- नेपालमा मौरीपालनको परिचय, अवस्था, महत्व, सम्भावना र चुनौतीहरु
- मौरीपालनको आर्थिक विश्लेषण
- मौरीपालन वार्षिक व्यवस्थापन
- नेपालमा पाइने मौरीका जातहरु र जातीय विशेषता एवं तिनको संरक्षण
- मौरीको जीवनचक्र, वर्ग विभाजन तथा पहिचान
- मौरीपालनमा प्रयोग हुने घर तथा सामग्रीहरु
- मौरी गोला निरीक्षण
- मौरीगोला विभाजन तथा संयोजन
- परम्परागत घरबाट आधुनिक घरमा स्थानान्तरण तथा मौरी गोला स्थानान्तरण
- रानुकोष उत्पादन तथा व्यवस्थापन
- गोलामा हुने लडाई र रोकथाम
- वितपाते मौरी र तिनको व्यवस्थापन
- मौरी चरण तथा वार्षिक चरण पात्रो
- मौरी गृहत्याग र हुल निर्यास
- मौरीका रोगहरु र कुपोषण
- मौरीका परिजीवी सुलसुलेको व्यवस्थापन, विषादीले मौरीमा पार्ने असर र एकिकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन
- मौरीको कृतिम आहारा, आधार चाका तथा चाका व्यवस्थापन
- मह उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण, सह-उत्पादनहरु

प्रशिक्षक तथा श्रोत व्यक्तिहरु:

- कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, सुन्दरपुरमा कार्यरत कर्मचारीहरु
- गोरख बहादुर सिंह: अधिकृत छैठाँ, चुरे गा.पा. कैलाली
- प्रकाश चन्द्र भट्ट: प्रमुख ,तरकारी विउ उत्पादन केन्द्र, डडेल्धुरा
- व्यवसायिक मौरीपालन गरिरहेका कृषकहरु

उक्त तालिमका संयोजक यस तालिम केन्द्रका कृषि प्रसार अधिकृत, सातौँ श्री लोक राज जोशी, सह संयोजक श्री शेर बहादुर बोहरा तथा तालिम सहयोगी श्री गोपाल दत्त जोशी रहनु भएको थियो ।

२.३ नविनतम कृषि प्रविधि तालिम

कृषिमा आएका नविनतम प्रविधिहरुको बारेमा कृषि प्राविधिकहरुलाई जानकारी गराउने र यस्ता प्रविधिहरुमा दक्ष बनाउने उद्देश्यका साथ ४/५/६ तहका कर्मचारीहरुलाई ६ दिने नविनतम कृषि प्रविधि तालिम संचालन गरिएको थियो ।

तालिमको अवधि: २०७८ चैत्र २० देखि २५ गते सम्म

सहभागीहरुको लैङ्गिक विवरण

महिला	पुरुष	जम्मा
७	१६	२३

(कैलाली -३, कंचनपुर-३, डडेल्धुरा-३, बैतडी -२, दार्चुला -२, डोटी -३, अछाम -२, बझाङ -३, बाजुरा -२)

तालिममा समावेश भएका विषयवस्तुहरु

- नविन कृषि प्रविधि परिचय
- बाली र पशु बिमा
- प्लास्टिक मल्लिचिंग केरा खेती
- केरा खेतीमा थोपा सिचाई
- श्रोत संरक्षण प्रविधि
- Tissue culture बाट केरा खेती
- ड्रागन फल खेती
- कौशी खेती प्रविधि
- टनेलमा तरकारी खेती
- फलफुल खेती प्रविधि र प्रसारण
- Green house मा तरकारी खेती प्रविधि
- आलु र उखुको मिश्रित खेती प्रणाली
- श्रोत संरक्षण प्रविधिमा सिचाई र शुन्य खनजोत
- भर्मीकम्पोस्ट/ EM/ Blower
- बगर खेती प्रविधि
- च्याउ खेती/ गोब्रे तथा अन्य च्याउ उत्पादन गर्ने प्रविधि
- तरकारी खेतीमा वानस्पतिक प्रसारण प्रविधि
- सुक्खा फलफुल खेती प्रविधि
- Plant growth hormone र तिनको प्रयोग

प्रशिक्षक तथा श्रोत व्यक्तिहरु:

- कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, सुन्दरपुर
- खगेन्द्र प्रसाद शर्मा , बरिष्ठ बागवानी विकास अधिकृत कृषि ज्ञान केन्द्र कैलाली
- टेक बहादुर सिंह, हेल्थिटास नेपाल

- नविन कृषि प्रविधिसंग कार्य गरिरहेका अगुवा कृषकहरु, व्यवसायीहरु

उक्त तालिमका संयोजक यस तालिम केन्द्रका कृषि प्रसार अधिकृत, सातौँ श्री गोविन्द सिजापति, सह संयोजक श्री लोक राज जोशी तथा तालिम सहयोगी श्री उद्वर राज खडायत रहनु भएको थियो ।

२.४ आई. पि. एम. कृषक पाठशाला संचालन प्रकृया तालिम

कृषक पाठशाला संचालन गर्ने प्रकृया बारे जानकारी गराउने र खेतबारीमा आउन सक्ने समस्या बारे जानकारी गराउने उद्देश्यका साथ ४/५ तहका कर्मचारीहरुलाई १२ दिने आई. पि. एम. कृषक पाठशाला संचालन प्रकृया तालिम संचालन गरीएको थियो ।

तालिमको अवधि: २०७९÷२०८० देखि २०७९÷२०८०

सहभागीहरुको लैङ्गिक विवरण

महिला	पुरुष	जम्मा
११	१४	२५

(कैलाली - ५, कंचनपुर - ४, डडेल्धुरा - ३,
बैतडी - २, दार्चुला - २, डोटी - २, अछाम
- ३, बझाङ - २, बाजुरा - २)

तालिममा समावेश भएका विषयवस्तुहरु

- आई.पि.एम. कृषक पाठशालाको ऐतिहासिक पृष्ठ भूमी अवधारणा र सिद्धान्त
- कृषक पाठशालाको पूर्व तयारी बैठक श्रोत नक्सा तयारी लैङ्गिक विश्लेषण र सामाजिक समावेशिकरण
- मुख्य मुख्य बालीका वृद्धि अवस्था र सो अनुसार गरिने कृषि कर्महरु
- बाली पात्रो तयारी
- तुलनात्मक अध्ययन प्लटको चित्रांकन (डिजाइन)
- सहयोगि अध्ययन परिक्षण प्लटहरुको चित्रांकन
- कृषि पर्यावरणीय प्रणालीको परिचय, नमुना विरुवा छनौट र तथ्यांक संकलन
- एकिकृत खाद्यतत्व व्यवस्थापन विधि
- मुख्य मुख्य बालीका शत्रुजिवहरु र तिनको पहिचानका चिन्हहरु र तिनहरुको व्यवस्थापन
- मुख्य मुख्य बालीमा क्षति पुऱ्याउने प्रमुख रोगहरु र तिनहरुको व्यवस्थापन
- विषाधीहरुको वर्गिकरण र स्वरूप Formulation
- विषाधीको विकल्प एवं वानस्पतिक विषाधीहरु
- सहजिकरणका सीपहरु
- अनौपचारिक शिक्षा एवं प्रौढ सिकाई
- बीउ गुणस्तरीय बीउ एवं बीउको वर्गिकरण
- माटोको परिचय माटोको वनोट, वनावट एवं माटोका गुणहरु
- माटोको वनोट जांच गर्ने अभ्यास र माटोमा पानी धारण गर्ने क्षमता विश्लेषण अध्ययन

- माटोको नमूना संकलन विधि र परिक्षणको लागि नमूनाको तयारी
- पिजडा र कप अध्ययन र सो को तयारी
- मत पेटिका परिक्ष (BBT) को लागि मत पेटिका र मतपत्र तयारी
- मत पेटिका परिक्षा (BBT) सञ्चालन
- बाली विरुद्धमा सिंचाई सिंचाईको आवश्यकता विधिहरू

प्रशिक्षक तथा श्रोत व्यक्तिहरू

- कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, सुन्दरपुर
- विषय विशेषज्ञ: श्री विर बहादुर चन्द
- बीउ बिजन प्रयोगशाला, सुन्दरपुर

उक्त तालिमका संयोजक यस तालिम केन्द्रका कृषि प्रसार अधिकृत, सातौँ श्री गोबिन्द सिजापति, सह संयोजक श्री बबिता के. सी. तथा तालिम सहयोगी श्री गोपाल दत्त जोशी रहनु भएको थियो ।

२.५ प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

तालिम कार्यक्रम संचालन तथा सहजीकरण सीप सम्बन्धि प्राविधिकहरूको सैद्धान्तिक एवं व्यवहारिक सिप वृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ ४/५/६ तहका कर्मचारीहरूलाई १२ दिने प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम संचालन भएको थियो ।

तालिमको अवधि: २०७९÷२०८० देखि २०७९÷२०८०

सहभागीहरूको लैङ्गिक विवरण

महिला	पुरुष	जम्मा
४	२१	२५

(कैलाली - ४, कंचनपुर - ३, डडेल्धुरा - २, बैतडी - ३, दार्चुला - २, डोटी - ३, अछाम - २, बझाङ - ४, बाजुरा - २)

तालिममा समावेश गरिएका विषयवस्तुहरू

- सिकाइका क्षेत्रहरू
- सिपको विशेषता
- Tpo लेख्नुहोस
- पृष्ठपोषण लिने तथा दिने
- Develop visuals
- प्रस्तुतिकरण गर्ने
- लैङ्गिक तटस्थ भाषा
- Introduce a lesson
- कार्यशाला सुरक्षा अपनाउनुहोस
- Conceptual need assessment
- Manage Small Group
- Develop presentation
- सिप प्रदर्शन
- उत्पादन मुल्यांकन गर्ने
- Plan practice activities
- Assign projects and problem
- पाठयोजना बनाउने
- Apple Brainstorming
- Apply presentations Nepali
- Assign projects and problem

प्रशिक्षक तथा श्रोतव्यक्ति:

- खेमराज काफ्ले, कन्सल्टेन्ट ट्रेनर

उक्त तालिमका संयोजक यस तालिम केन्द्रका बागबारी विकास अधिकृत, सातौँ श्री बबिता के. सी., सह संयोजक श्री गोविन्द सिजापति तथा तालिम सहयोगी श्री सोनी चौधरी रहनु भएको थियो ।

२.६ सुन्तालाजात फलफूल हास रोग नियन्त्रण तथा बगैंचा पुनर्स्थापन

सुन्तालाजात फलफूलको उत्पादन हास परिचय, मुख्य रोग तथा किरा व्यवस्थापन, सुन्तालाजात फलफूलमा खाध्यतत्व कमिका लक्षणहरु र एकिकृत खाध्यतत्व व्यवस्थापन, Post harvest technology, सुन्तालाजात फलफूलमा प्रसारण र तरिका, सुन्तालाजात फलफूलमा थोपा सिंचाई जस्ता विषयलाई समावेश गरी ६ दिने सुन्तालाजात फलफूल हास रोग नियन्त्रण तथा बगैंचा पुनर्स्थापन तालिम संचालन गरिएको थियो ।

तालिमको अबधि: २०७९ असार ०८ देखि
गते सम्म

असार १३

सहभागीहरुको लैङ्गिक विवरण

महिला	पुरुष	जम्मा
११	१४	२५

(कैलाली - ३, कंचनपुर - २, डडेल्धुरा - ४, बैतडी - ३, दार्चुला - २, डोटी - ४, अछाम - ३, बझाङ - २, बाजुरा - २)

तालिममा समावेश गरिएका विषयवस्तुहरु

- सकारात्मक सोच र उत्प्रेरणा
- सुन्तालाजात फलफूलको बेर्ना तयार र बगैंचा व्यवस्थापन
- सुन्तालाजात फलफूलको उत्पादन हास परिचय
- सुन्तालाजात फलफूलका मुख्य रोग किरा तथा व्यवस्थापन
- सुन्तालाजात फलफूलमा एकिकृत खाध्यतत्व व्यवस्थापन
- मल विषादीको मात्रा निकाल्ने तरिका
- सुन्तालाजात फलफूलमा खाध्यतत्व कमिका लक्षणहरु
- बोर्डो पेष्ट बनाउने र लगाउने तरिका
- भर्मीकम्पोष्ट ब्लोयर
- Post harvest technology
- सुन्तालाजात फलफूलमा प्रसारण र तरिका
- सुन्तालाजात फलफूलमा थोपा सिंचाई
- नविनतम कृषि प्रविधि बारे जानकारी
- भिरालो जग्गामा खेति प्रविधि र बगैंचा रेखांकन

प्रशिक्षक तथा श्रोत व्यक्तिहरु:

- प्रेम पाण्डे, सह -प्राध्यापक (प्राकृतिक श्रोत व्यवस्थापन कलेज, पुरनचौर, कास्की)

- टिकाराम थापा (प्रमुख ,कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र सुन्दरपुर ,कंचनपुर)
- गोविन्द सिजापति(कृषि प्रसार अधिकृत सातौँ, कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र सुन्दरपुर , कंचनपुर)

उक्त तालिमका संयोजक यस तालिम केन्द्रका सहायक पाँचौ श्री शेर बहादुर बोहरा, सह संयोजक श्री गोविन्द सिजापति तथा तालिम सहयोगी श्री रीता चौधरी रहनु भएको थियो ।

३. कृषि उस्मायन पद्धति मार्फत उद्यमशिलता विकास कार्यक्रम

३.१ अभिमुखीकरण तालिम

किसानहरुलाई कृषि उध्यमीका रुपमा तयार गर्नका लागि कृषि उस्मायन पद्धतीमा मार्फत कृषि उध्यमशिलकता विकास कार्यक्रम अर्थिक वर्ष २०७७/०७८ देखि संचालनमा रहेको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत यस केन्द्रद्वारा १८३ जना किसानहरुलाई उध्यमशिलता सम्बन्धि मानसिकरुपमा तयार गर्ने उद्देश्यका साथ यस प्रदेशका विभिन्न जिल्लाहरुमा ३ दिने अभिमुखीकरण तालिमहरु संचालन गरीएका थिए ।

अभिमुखीकरण तालिम संचालन गरेको स्थान र सहभागीहरुको संख्या निम्नानुसार रहेको थियो ।

सि.नं.	अभिमुखीकरण तालिम संचालन गरीएको स्थान	तालिम संचालन अवधि	सहभागीहरु					
			महिला	पुरुष	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
१	गन्यापधुरा १ भातकाडा, डडेल्धुरा	मंसिर १४- १६, २०७८	५	२२	४		२३	२७
२	पशुसेवा तालिम केन्द्र धनगढी	पुष १२- १४, २०७८	८	२१		११	१८	२९
३	गोठालापानी बैतडी	माघ २६- २८, २०७८	१०	१६	२		२४	२६
४	गोकुलेश्वर दार्जुला	माघ २९ देखि फागुन २, २०७८	१३	११			२४	२४
५	सुन्दरपुर कञ्चनपुर	चैत्र १६- १८, २०७८	६	१५		६	१५	२१
६	खसडछान्ना बझाङ	चैत्र २७- २९, २०७८	३	३१	३		३१	३४
जम्मा			४५	११६	९	१७	१३५	१६१

३.२ कृषकहरुको मागको आधारमा संचालित तालिम

कृषि उस्मायन पद्धती मार्फत कृषि उध्यमशिलता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविकि २०७७ को दफा १३ मा व्यवस्था भए अनुसार अछाम जिल्लाको ढकारी गाउँपालिका-४ पालाता अछाममा मिति २०७८/१२/२१ देखि मिति २०७८/१२/२३ सम्म माहुरी तालिम संचालन गरीएको थियो । उक्त तालिमको सहजीकरण चुरे गाउँपालिकाका अधिकृत छैटौ श्री गोरख बहादुर सिंह ले गर्नु भएको थियो भन्ने मुख्य गरेर कृषकहरुले आधुनिक तरीकाले माहुरी पालन सम्बन्धि ज्ञान सीप आर्जन गर्ने अवसर प्राप्त गर्नु भएको थियो ।

कार्यविधिमा भएको व्यवस्था अनुसार उक्त तालिममा सहभागीहरूका लागि उनीहरूको मागका आधारमा तपशिल बमोजिमका सामग्रीहरू वितरण गरी आधुनिक माहुरी पालन संचालन गर्न यस केन्द्र द्वारा सहयोग भएको छ ।

वितरण गरीएका माहुरीपालन सम्बन्धि सामग्रीहरू

सि.नं.	सामग्रीको नाम	इकाई	परिमाण
१	आधुनिक घार	वटा	५६
२	घुम्टी टोपी	वटा	२८
३	मौरी छोप्रे झोला	वटा	२८
४	धुवादानी	वटा	२८
५	रानु ढोका	वटा	२८
६	चक्कु	वटा	२८
७	आधार चाका	के.जी.	७
८	ब्रस	वटा	२८
९	महदानी	वटा	२

३.३ क्षमता अभिवृद्धि तालिम

अभिमखीकरण तालिममा सहभागी भएका कृषकहरूले छनौट गरेको कृषि व्यवसाय संचालन गर्नका लागि आवश्यक ज्ञान सीप प्रदान गर्नका लागि कृषि उस्मायन पद्धती मार्फत कृषि उध्यमशिलता विकास कार्यक्रम संचालन कार्यविधिमा भएको व्यवस्था अनुसार उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सूचिकृत कृषि उस्मायन स्थलमा पठाइएको थियो । क्षमता अभिवृद्धि तालिममा सहभागीभी हुन भएका कृषकहरूको संख्या र उनीहरूलाई खटाइएको उस्मायन स्थलको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

सि.नं.	उस्मायन स्थलको नाम	ठेगाना	सहभागीहरूको संख्या		व्यवसाय	व्यवहारीक तालिम अवधि
			महिला	पुरुष		
१	भागेश्वर एग्रीकल्चर एण्ड लाइभस्टक प्रा.लि.	अमरगढी-१ डडेल्धुरा	२	२२	तरकारी खेती	१० दिन: ७ जना १५ दिन: १२ जना २१ दिन: ३ जना
२	केरा उत्पादन तथा प्रवर्धन सहकारी सस्था लि.	भीमदत्त-४ कञ्चनपुर	३	८	केरा खेती	१० दिन: ४ जना १५ दिन: ७ जना
३	सानो मौरी पालन तथा फर्चिचर उध्योग	गौरीगंगा-९ कैलाली	६	७	माहुरी पालन	१२ दिन: ४ जना १५ दिन: ८ जना ३० दिन: १ जना
४	धामी नर्सरी	शुक्लाफाँटा-७ कञ्चनपुर	१	२	फलफूल नर्सरी	१५ दिन: ३ जना
५	फार वेष्टर्न एग्रो फार्म	धनगढी-३ बोराडाँडी कैलाली		२	च्याउ खेती	३० दिन: २ जना
६	सुनाखरी बहुउद्देशिय कृषि फर्म	धनगढी-५ जाई कैलाली		४	तरकारी खेती	१५ दिन: २ जना २१ दिन: २ जना
७	देवकोटा फलफूल तथा तरकारी फर्म	पुनर्वास-४ कञ्चनपुर	१		तरकारी खेती	१० दिने: १ जना
८	राधे राधे कृषि तथा	भीमदत्त-२	१	२	तरकारी	१० दिने: १ जना

	पशुपंक्षि फर्म	कञ्चनपुर			खेती	१५ दिन: २ जना
९	भागेश्वर कृषि तथा पशुपालन फर्म	गन्यापधुरा-१ डडेल्धुरा	४	१२	तरकारी खेती	१० दिने: १० जना १५ दिन: ६ जना
१०	कृषि विकास फार्म	सुन्दरपुर कञ्चनपुर		१	खाद्यान्न बीउ उत्पादन	१० दिन: १ जना
११	बाली संरक्षण प्रयोगशाला	सुन्दरपुर कञ्चनपुर		१	च्याउ खेती	१० दिन: १ जना
१२	सुक्खा फलफूल विकास केन्द्र	सतबाँज बैतडी		३	फलफूल नर्सरी	१५ दिन: ३ जना
१३	मञ्जरी एग्रीकल्चर प्रा.लि.	गोदावरी-३ मालाखेती कैलाली	१	१	तरकारी खेती	१० दिन: १ जना २१ दिन: १ जना
१४	गोदावरी ड्र्यागन फ्रुट	गोदावरी - २ कैलाली	१		ड्र्यागन फ्रुट	१५ दिन: १ जना

३.४ पुर्जिगत अनुदानका लागि सम्झौता भएका कृषकहरु

क्र.सं	आवेदकको नाम थर	ठेगाना	व्यवसाय	कार्यालयको अनुदान रु
१	नयन बहादुर चौधरी	लम्कीचुहा गा.पा. १० कैलाली	च्याउ खेतीका लागि फलामे संरचना	४ लाख
२	नरेन्द्र बहादुर साँउद	मेल्लख गा.पा. अछाम	च्याउ खेतीका लागि फलामे संरचना	३ लाख
३	राम प्रसाद जोशी	जयपृष्ठी न.पा. ७ बझाङ	च्याउ खेतीका लागि फलामे संरचना	३ लाख
४	भोज बहादुर सार्की	अ.न.पा. ८ डडेल्धुरा	तरकारी	३ लाख
५	रविन्द्र बहादुर माली	गन्यापधुरा गा.पा. २ डडेल्धुरा	तरकारी	३ लाख
६	खेम राज जोशी	गन्यापधुरा गा.पा. २ डडेल्धुरा	तरकारी	३ लाख
७	रुद्र राज पाण्डेय	भागेश्वर ५ डडेल्धुरा	तरकारी	३ लाख
८	शैलेश्वरी शाह	गोदावरी न.पा. २ कैलाली	ड्र्यागन	४ लाख
९	खगेन्द्र नाथ	गन्यापधुरा गा.पा. १ डडेल्धुरा	तरकारी	३ लाख
१०	धनसरी गिरी	परशुराम ११ डडेल्धुरा	तरकारी	३ लाख
११	करन देव उपाध्याय	ज.न.पा. ४ बझाङ	तरकारी	३ लाख
१२	कुम्भ राज जोशी	ज.न.पा. ४ बझाङ	तरकारी	३ लाख
१३	देव नेपाली	गोदावरी न.पा. १२ कैलाली	केरा खेती	३ लाख
१४	चेत राज पनेरु	गन्यापधुरा २ डडेल्धुरा	तरकारी	३ लाख

१५	लक्ष्मी देवी नाथ	गन्यापधुरा १ डडेलधुरा	तरकारी	३ लाख
१६	गंगारामा अवस्थी	गन्यापधुरा १ डडेलधुरा	तरकारी	३ लाख
१७	देव राज अवस्थी	गन्यापधुरा १ डडेलधुरा	तरकारी	३ लाख
१८	सुरेन्द्र चन्द	गन्यापधुरा १ डडेलधुरा	तरकारी	३ लाख
१९	सरस्वती ओझा	पुनर्वास ८ कन्चनपुर	तरकारी	४ लाख ५० हजार
२०	निर्मला कलौनी	गन्यापधुरा १ डडेलधुरा	फलफुल नर्सरी	४ लाख ५० हजार
२१	विर सिंह रावत	द.न.पा. २ बैतडी	तरकारी	३ लाख
२२	चन्द्रा देवी अवस्थी	गन्यापधुरा १ डडेलधुरा	तरकारी	३ लाख
२३	टिकाराम भट्ट	अजयमेरु २ डडेलधुरा	तरकारी	२ लाख ४० हजार
२४	सिद्धराज अवस्थी	गन्यापधुरा १ डडेलधुरा	तरकारी	२ लाख ८५ हजार
२५	दनुवा लुहार	गन्यापधुरा १ डडेलधुरा	तरकारी	२ लाख ७४ हजार
२६	जोगेन्द्र सेठी	धनगढी ७ कैलाली	तरकारी	४ लाख ८० हजार
२७	पूर्ण प्रसाद उपाध्याय	ज.न.पा. ४ बझाङ	तरकारी	३ लाख ६० हजार
२८	सिंहबिर खडका	मष्टा गा.पा. १ बझाङ	फलफुल नर्सरी	२ लाख ४० हजार
२९	टिका भण्डारी	गौरीगंगा न.पा. ४ कैलाली	केरा खेती	२ लाख ८५ हजार
३०	टंक प्रसाद जोशी	कृष्णपुर न.पा. ४ कन्चनपुर	केरा खेती	२ लाख ८५ हजार
३१	नव राज पाण्डेय	कृष्णपुर न.पा. ४ कन्चनपुर	केरा खेती	२ लाख ८५ हजार
३२	लिला जोशी	शैल्यशिखर न.पा. ८ दार्चुला	तरकारी	२ लाख ४५ हजार
३३	तेज सिंह बिष्ट	द.न.पा. १० बैतडी	तरकारी	३ लाख ७२ हजार
३४	प्रेम सिंह बिष्ट	द.न.पा. १० बैतडी	तरकारी	३ लाख ७२ हजार
३५	महेन्द्र सिंह बिष्ट	द.न.पा. १० बैतडी	मौरीपालन	२ लाख ८३ हजार
३६	नारायण दत्त जोशी	लेकम गा.पा. २ दार्चुला	मौरीपालन	४ लाख १७ हजार
३७	दान बहादुर बिष्ट	बेदकोट न.पा. १० कन्चनपुर	तरकारी	३ लाख ६५ हजार
३८	चन्द्रा बस्नेत	भी.न.पा. २ कन्चनपुर	तरकारी	२ लाख ९० हजार
३९	रेखा बिष्ट	भी.न.पा. १४ कन्चनपुर	तरकारी	२ लाख ९० हजार
४०	द्रोपति कुमारी ऐर	पुनर्वास ८ कन्चनपुर	केरा खेती	२ लाख १८ हजार
४१	वविता चन्द	धनगढी १३ कैलाली	केरा खेती	३ लाख
४२	लाल बहादुर कार्की	पुनर्वास ८ कन्चनपुर	केरा खेती	३ लाख
४३	कृष्णलाल डगौरा	कृष्णपुर न.पा. ५ कन्चनपुर	केरा खेती	३ लाख
४४	कनिका चन्द	भि.न.पा. ४ कन्चनपुर	कागती खेती	३ लाख ७० हजार

४५	दिपक सिंह साउँद	शैल्यशिखर न.पा. ५ दार्चुला	ओखर खेती	४ लाख २० हजार
४६	चन्द्र बहादुर रोकाया	खप्तड छान्ना ४ बझाङ	तरकारी	२ लाख ८८ हजार
४७	पुष्प राज घिमिरे	पुनर्वास १ कन्चनपुर	बीउ उत्पादन	४ लाख ७० हजार
४८	शंकर प्रसाद घिमिरे	पुनर्वास ४ कन्चनपुर	केरा खेती	४ लाख ४८ हजार
४९	सहदेव प्रसाद खत्ती	खप्तड छान्ना ५ बझाङ	तरकारी	३ लाख ७९ हजार
५०	प्रकाश खत्री	खप्तड छान्ना ५ बझाङ	तरकारी	३ लाख ७९ हजार
५१	टिप्स अर्गानिक कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृष्णपुर २ कन्चनपुर	केरा खेती	३ लाख ८५ हजार
५२	दत्त राज अवस्थी	भागेश्वर एग्रीकल्चर एण्ड लाइभस्टक प्रा.लि.	तरकारी	१६ लाख ९१ हजार
५३	प्रसाद अवस्थी	भागेश्वर कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	तरकारी	१६ लाख ९१ हजार
५४	किशोर चन्द्र भट्ट	द.न.पा. १० बैतडी	मौरीपालन	३ लाख ७८ हजार
५५	कान्ता भट्ट	द.न.पा. १० बैतडी	मौरीपालन	२ लाख ६० हजार
५६	कृष्णा भट्ट	द.न.पा. १० बैतडी	मौरीपालन	२ लाख
५७	भोज राज अवस्थी	गन्यापधुरा १ डडेल्धुरा	फलफुल नर्सरी	४ लाख ५० हजार
५८	गंगा दत्त अवस्थी	गन्यापधुरा १ डडेल्धुरा	तरकारी	३ लाख ७ हजार
५९	डाक्टर राना	पुनर्वास न.पा. ७ कन्चनपुर	तरकारी	३ लाख ४४ हजार
	जम्मा			२ करोड २० लाख ४७ हजार ८ सय ५०

३.५ कृषि उस्मायन पद्धती मार्फत कृषि उध्यमशिलता विकास कार्यक्रमबाट सम्पादिक अन्य कार्यहरु

३.५.१ नयाँ तालिम हल फर्निसिङ

३.५.२ छात्रावास मर्मत सम्भार

३.५.३ पुराना खटीया कुर्सी मर्मत

३.५.४ तालिम हल प्रयोजनका लागि उपकरण खरीद

३.५.५ औजार उपकरण तथा मेसिनरी खरीद

३.५.६ कार्यालय परिशर सरसफाई पुष्प उत्पादन तथा गार्डन व्यवस्थापन

३.५.७ प्रविधि प्रदर्शन

४. कृषि अनुसन्धान, प्रसार तथा शिक्षा कार्यक्रम

राष्ट्रिय आवास कम्पनि लि.को पुनर्वास, कन्चनपुरमा अवस्थित ७४ विघा जमिनमा कृषि अनुसन्धान, प्रसार र शिक्षा कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ । उक्त कार्यक्रममा आ.व.२०७८/७९ मा निम्न कार्यहरु भए ।

४.१ हालसम्म बीउ उत्पादन

क्र. स	बिवरण	परिमाण (क्विन्टल)	बिक्रि (क्विन्टल)	कैफियत
१	धानको बिउ	२५.९८	२५.९८	
२	मकैचरी घाँस	६७.९९	६४.७९	३.२ क्विन्टल पुनः छर्न राखिएको
३	गहुँको बिउ बिक्रि	६१	४१	२०७७ मा लगाएको

४.२ खायन धान उत्पादन तथा बिक्री

बीउका लागि लगाइएको धान असोज/कार्तिक मा आएको बर्षाले बिगारेको र खायनमा बिक्रि गर्न परेको जम्मा परिमाण- ५०५ क्विन्टल, २००० प्रति क्विन्टलका दरले- १० लाख १० हजार

४.३ तेलहन बालीको उत्पादन तथा बिक्री

- तिल- १३ क्विन्टल, (जम्मा राजस्व २ लाख ६२ हजार बराबरको)
- तोरी- ३२.५७ क्विन्टल (जम्मा राजस्व रकम २ लाख ३९ हजार बराबरको)

४.४ दलहन बाली

मसुरो- ५.९६ क्वि., (जम्मा राजस्व रकम ४७ हजार बराबरको)

४.५ आलु बाली

आलु: राजस्व रकम ५०२०२।००

(आलु रोपण सकेपछि लगत्तै असोज/कार्तिक महिनामा आएको अत्यधिक बर्षाले आलु नष्ट गरेको र उत्पादन मा निकै नोक्सानी व्यहोर्नु परेको)

४.५ संचित गहुँको बिवरण

२०७८ को हिउदमा लगाएको गहुँ भण्डारण गरिएको र निम्न बमोजिको परिमाणमा गोदाममा रहेको छ ।

(अन्दाजी ५५ केजीका जुटका बोराका बिउ भण्डारण गरिएको छ) ।

क्र. स	गहुँको जात	परिमाण (बोरा)	बिउको स्तर	कैफियत
1.	बाणगंगा	१६०	उन्नत	
2.	एन.एल. १३२७	३२०	उन्नत	
3.	बि.एल ४३४१	१०६	उन्नत	
4.	भेरिगंगा	२०	मूल	
5.	डब्लु.के-१२०४	४९	मूल	
6.	च्याखुरा	३४	मूल	

7.	मुनाल	२१	मूल	
8.	जिक गहु-१	५२	मूल	
9.	जिक गहु- २	१२५	मूल	
10.	बोर्लगा २०२०	४८	मूल	
11.	धौलागिरी	४८	मूल	
12.	खायनको लागि	२९		

४.५ तेस्रो चौमासिमका खेती गरीएको विवरण

४.५.१ बीउ उत्पादन

क्र.स	विवरण	लगाइएको क्षेत्रफल	कैफियत
१	धान	१५ बिघा (लमसम)	क्षेत्रफल नाप्र बाँकि
२	मकैचरी घाँस	११ बिघा (लमसम)	क्षेत्रफल नाप्र बाँकि
३	तिल	४ बिघा (लमसम)	क्षेत्रफल नाप्र बाँकि
४	धैचा (Dhaincha)	५ बिघा (लमसम)	क्षेत्रफल नाप्र बाँकि
५	अरहर दाल		केहि किनारामा

- ४ बिघा जग्गामा तिल छरियो भने ११ बिघा जग्गामा टियोसिन्टे घाँसको बिउ छरियो ।
- ४ बिघामा धैचा बीउ उत्पादनका लागि लगाइएको छ ।
- करिब १५ बिघामा धान रोपिएको

क्र.स	धानको जात	बिउको स्तर	क्षेत्रफल
१	हर्दिनाथ १	प्रमाणित	
२	राधा-१४	मूल	
३	राधा-४	प्रमाणित	
४	हर्दिनाथ-६	प्रजनन	
५	सुख्खा धान-१	प्रजनन	
६	हर्दिनाथ-४	प्रजनन	
७	सावित्री	प्रमाणित	
जम्मा			

४.५.२ कृषि अनुसन्धान

कृषि अनुसन्धान निर्देशानायक, भागेतडा, डोटी द्वारा कृषि अनुसन्धानका विभिन्न अध्ययनहरू, मिनिकीट ट्रायल, फिल्ड ट्रायल, विभिन्न जातका प्रदर्शनीहरू, जातका परिक्षण गर्दै आएको छ ।

- धानका विभिन्न ट्रायलहरू
- अरहरको ट्रायल

४.६ भौतिक संरचना निर्माण

- गोदाम घर निर्माण: मल , बिउ आदी सामाग्री भण्डारणको लागि २ सटरको गोदाम घर निर्माण गरिएको छ ।
- ५ वटा शौचालय र पम्पसेटको निर्माण गरिएको छ।
- २ वटा कोठा र भान्सा सहितको अफिस घर ।
- ४ ईन्चको पानी आउने १ बोरिङ्गको निर्माण गरिएको छ ।

४.७ कष्टम हायरीड सेन्टरका लागि खरीद गरीएका कृषि उपकरणहरू

- ट्रायाक्टर: १ थान

- रोटामेटर: १ थान
- हैरो: १ थान
- ट्रली: १ थान
- रिजर: १ थान
- paddy catch wheel: २ वटा

५. एकिकृत कृषि बजार निर्माण संचालन तथा हस्तान्तरण

प्रदेशका ९ वटै जिल्लामा एकिकृत कृषि बजार निर्माण (निर्माण, संचालन र हस्तान्तरण)

- कैलाली जिल्लाको अत्तरिया स्थित कृषि उपज बजारमा पूर्वाधार सुधार र खुद्रा बिक्रेता सेड निर्माण ।
- बझाङ को सदरमुकाम स्थित पानकोटको पुल नजिक ६ वटा सटर सहितको कृषि बजारका लागि पूर्वाधार निर्माण ।
- बैतडीको पाटनमा ३ वटा सटर सहितको दुई तले भवन कृषि बजारका लागि निर्माण । उक्त भवन कृषि बजार समितीलाई हस्तान्तरण भई सकेको छ ।
- डोटीको दिपायलमा ३ वटा सटर सहितको दुई तले भवन कृषि बजारका लागि निर्माण ।
- डडेल्धुराको जोगबुडामा ६ वटा सटर भएको एकिकृत कृषि बजार निर्माण ।
- बाजुराको स्वामिकार्तिक खापर गा.पा.मा ६ वटा सटर भएको एउटा कृषि बजार निर्माण ।
- कचनपुरको भीमदत्त न.पा.को महेन्द्रनगर बजारमा भीमदत्त न.पा. संगको साझेदारीमा १५४ वटा सटर भएको एकिकृत कृषि बजार निर्माण ।

६. कष्टम हायरिंग सेन्टर स्थापना

यस केन्द्रको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लामा कष्टम हायरिंग सेन्टर स्थापनाका लागि तपसिल बमोजिमका सहकारी संस्थ हरुलाई छनौट गरि तपसिल बमोजिमका सामग्री हरु हस्तान्तरण गरियो ।

६.१ नवसृजना बहुउद्देशिय सहकारी संस्था लि. शुक्लाफाँटा न.पा. कञ्चनपुर ले प्राप्त गरेका कृषि मेसिनरीहरु

• ट्याक्टर थान ३	• गहुँ श्रेसर थान २	• मोवाइल ड्रायर
• पावर टिलर रिपर थान ३	• सिड ड्रिल थान १	थान १
• धानश्रेसर थान २	• रोटामेटर थान २	• ट्याक्टर ड्रन रिपर
	• डिस्क हैरो थान २	थान २

६.२ साना किसान सहकारी संस्था लि. बर्दगोरीइ न.पा. बहुनिया कैलाली ले प्राप्त गरेका कृषि मेसिनरीहरु

• ट्याक्टर थान १	• सिड ड्रिल थान १	• ट्याक्टर ड्रन रिपर
• धानश्रेसर थान १	• रोटामेटर थान १	थान १
• गहुँ श्रेसर थान १	• डिस्क हैरो थान १	

७. कृषि उपज खरीद बिक्रीका लागि अनलाइन उलेट फर्म मोवाइल याप तथा व्यवसायीक योजना सम्बन्धि सेवा उपलब्ध गराउने गरी Software तयार गरीएको छ ।

